

**Národná stratégia Slovenskej republiky
pre program podpory spotreby ovocia a zeleniny
u detí a žiakov v školách – „Školské ovocie“**

20. júl 2009

OBSAH

ÚVOD.....	4
1. CHARAKTERISTIKA, CIELE	4
2. ZOZNAM SPÔSOBILÝCH PRODUKTOV	6
3. BEZPEČNOSŤ - KVALITATÍVNE PODMIENKY PRE ZABEZPEČOVANÉ OZ	7
4. LOKALIZÁCIA PROGRAMU	7
5. OBDOBIE REALIZÁCIE PROGRAMU	7
6. ZARIADENIA PRE DISTRIBÚCIU A/ALEBO PRÍPRAVU PRODUKTOV DO ŠKÔL.....	8
7. CIELOVÁ SKUPINA	8
8. ZAPOJENIE PRÍSLUŠNÝCH ZÚČASTNENÝCH STRÁN.....	8
9. SPRIEVODNÉ OPATRENIA (POĎEA ČL. 3 ODS. 4 NK (ES) Č. 288/2009)	9
10. ROZPOČET - PREDPOKLADANÉ NÁKLADY NA FINANCOVANIE DODÁVOK	11
11. METODIKA POSTUPU REALIZOVANIA PROGRAMU	12
12. KONTROLY.....	14
13. MONITOROVANIE.....	15
13.1 Kvantitatívne ukazovatele.....	15
13.2 Kvalitatívne ukazovatele.....	15
14. HODNOTENIE (POĎEA ČL. 12 ODS. 2 NK (ES) Č. 288/2009).....	15
14.1 Hlavné kritéria hodnotenia.....	15
14.2 Navrhované modely.....	15
PREDPISY.....	17

ZOZNAM SKRATIEK

%	percento
čl.	článok
DPH	daň z pridanej hodnoty
BMI	Body Mass Index – Index telesnej hmotnosti
ods.	odsek
písm.	písmeno
§	paragraf
cca	približne
ČŠ	členský štát
EK	Európska komisia
ES	Európske spoločenstvá
EÚ	Európska únia
NR	nariadenie Rady
NK	nariadenie Komisie
EUR/€	menová jednotka Európskej menovej únie
kg	kilogram
l	liter
t	tona
mil.	milión
SFS	Schéma školského ovocia (z anglického School Fruit Scheme)
KŠÚ	Krajský školský úrad
MP SR	Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŠ SR	Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
NV SR	Nariadenie vlády Slovenskej republiky
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
OZ	ovocie a zelenina
SR	Slovenská republika
ŠVPS SR	Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky
ÚIPS	Ústavu informácií a prognóz školstva
ÚVZ SR	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
RÚVZ SR	Regionálny úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
Z. z.	Zbierka zákonov Slovenskej republiky

Úvod

Po reforme spoločnej organizácie trhu v sektore ovocia a zeleniny v roku 2007 sa pristúpilo k príprave právneho predpisu pre zavedenie pravidelných dodávok ovocia a zeleniny do vzdelávacích zariadení. Predpis Rady EÚ bol zverejnený v Úradnom vestníku začiatkom roka 2009 ako nariadenie Rady (ES) č. 13/2009 z 18. decembra 2008 (ďalej len „NR (ES) č. 13/2009“).

Implementácia ustanovení Rady sa vykonáva podľa nariadenia Komisie (ES) č. 288/2009 (ďalej len „NK (ES) č. 288/2009“), ktoré nadobudlo účinnosť 15. apríla 2009. NK ustanovuje podrobné pravidlá pre dodávanie ovocia, zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny a banánov deťom do vzdelávacích zariadení. Program sa v jednoduchšej forme nazýva Schéma školské ovocie (z anglického School Fruit Scheme ďalej len „SFS“). Členské štáty (ďalej len „ČŠ“), ktoré chcú uplatňovať program SFS vypracujú národnú stratégiu podľa čl. 3 NK (ES) č. 288/2009 a ustanovia ďalšie podrobné pravidlá na národnej úrovni pre výkon článku 103ga) nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007.

1. CHARAKTERISTIKA, CIELE

Všeobecným cieľom je zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplyvať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity.

Slovenská republika (ďalej len „SR“) podpísala Európsku chartu boja proti obezite na základe výzvy EÚ v roku 2007. Týmto krokom zároveň vláda SR potvrdila, že zdravotníctvo a zdravie obyvateľov SR je jej prioritou. „**Národný program prevencie obezity**“¹⁾ bol schválený uznesením vlády SR č. 10 z 9. januára 2008. Cieľom programu je zabrániť vzniku nadhmotnosti a obezity u detí, zastaviť jej nárast a znížiť počet občanov trpiacich nadhmotnosťou a obezitou.

Na dosiahnutie uvedených cieľov, boli stanovené dve základné oblasti, v ktorých sa realizujú najmä aktivity v oblasti výživy a zvýšenie pohybovej aktivity. V oblasti výživy má nezastupiteľnú úlohu „**Program озdravenia výživy obyvateľstva SR**“²⁾, ktorého hlavným cieľom je zvrátiť trend obezity u obyvateľov SR, najmä u detí a mládeže.

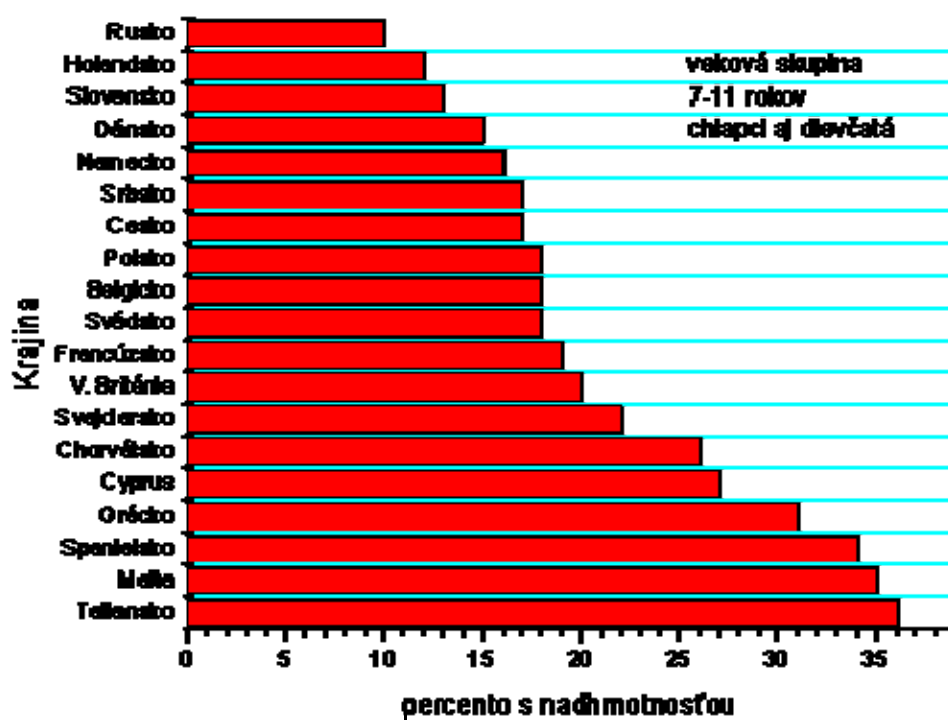
Podľa sledovania výskytu nadhmotnosti v Národnom programe prevencie obezity je v SR asi 15 % detí vo veku 7 – 18 rokov trpiacich nadhmotnosťou. Percento detí sa zvyšuje v období puberty, neskôr má mierne klesajúcu tendenciu. Napriek neustálemu nárastu obezity u detí, v SR je jej percentuálny výskyt v uvedenej vekovej skupine spomedzi krajín Európskej únie jeden z najnižších (graf 1).

---

¹⁾ Národný program prevencie obezity: <http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/01A2D41A160A9E9AC12573B800391F62?OpenDocument>

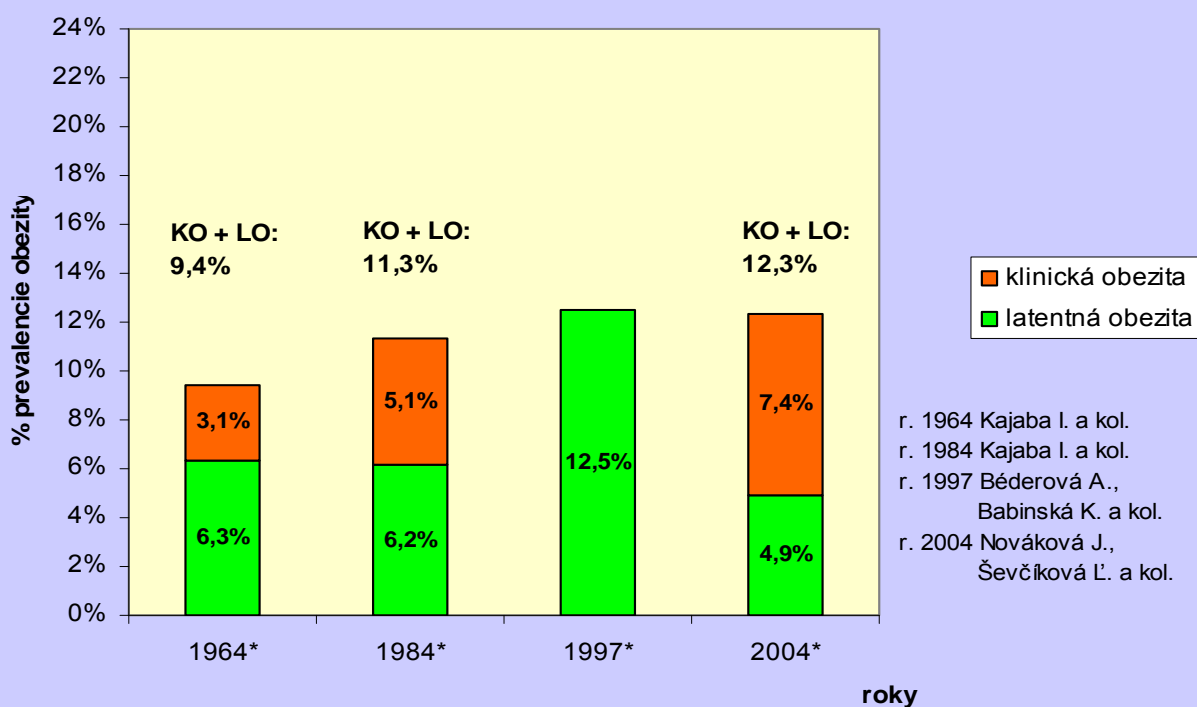
²⁾ Program озdravenia výživy obyvateľov SR http://www.uvzsr.sk/vypis_clanku.html?cast=1-4670&polozka_id=2990014&cast=1-4670

Graf 1 - Percento detí s nadhmotnosťou vo vybraných krajinách Európy

Zdroj: ÚVZ SR

Dynamika prevalence obezity u detí a dospelujúcej mládeže vo veku 6 - 18 rokov (%) v r. 1964- 2004

Všeobecný cieľ MP SR

Cieľ: Posilniť sektor ovocia a zeleniny a vytvárať nové príležitosti pre odbyt.

Rezort pôdohospodárstva SR má snahu realizovať program podpory spotreby ovocia a zeleniny (ďalej len „OZ“) u detí a žiakov v školách a preto podľa požiadaviek EÚ vypracoval dokument „**Národná stratégia pre program podpory spotreby ovocia a zeleniny a spracovaného ovocia a zeleniny – „Školské ovocie“**“, ktorým zároveň podporí existujúce programy riešené na úrovni iných rezortov.

Špecifické ciele programu

- zvýšiť spotrebu OZ u detí predškolského a školského veku;
- naučiť školákov a ich rodičov pravidelne konzumovať OZ;
- pravidelne vzdelávať deti o dôležitosti konzumácie OZ pre ich zdravie;
- naučiť dôverovať OZ vypestovanému v SR, vysvetliť postupy pri pestovaní, realizovať návštevy na farmách (vysvetliť, čo znamená ekologické pestovanie a čo integrované pestovanie);
- podporiť zdravú výživu a zvýšiť informovanosť o výživovej hodnote jednotlivých druhov OZ;
- uplatňovaním programu pôsobiť a znížiť výskyt obezity u detí.

2. ZOZNAM SPÔSOBILÝCH PRODUKTOV

V školskom roku 2009/2010 budú zabezpečované pre školy nasledujúce druhy v kategórii čerstvé ovocie a zelenina:

Ovocie: jablká, hrušky, broskyne, marhule, slivky, čerešne;

Zelenina: paprika, rajčiak, reďkovka, mrkva;

Spracované ovocie a zelenina:

Ovocné a zeleninové šťavy bez pridaného cukru, najmä mrkvová, jablková a mrkvovo - jablková;

V prílohe 1 – stratégie je zoznam druhov OZ a ich výrobkov, priemerná odbytová cena, ktorá predstavuje najvyššiu cenu pre výpočet pomoci pre schválených dodávateľov.

Podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 341/2009 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby ovocia a zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny pre deti a žiakov v školách (ďalej len „NV č. 341/2009“) schválení dodávateľa môžu požiadať o rozšírenie sortimentu ovocia a zeleniny. Pri podávaní žiadosti o rozšírenie sortimentu uvedú priemernú cenu, pre nové druhy alebo výrobky, ktoré plánujú zabezpečiť pre školy. Forma žiadosti o rozšírenie sortimentu výrobkov bude v metodickom postupe Pôdohospodárskej platobnej agentúry (ďalej len „PPA“). Ovocie a zelenina určené pre program školské ovocie musí byť v súlade s prílohou 1, časť IX, X, XI NR (ES) č. 1234/2007. Výber môže byť doplnený podľa prieskumu, ktoré druhy sú u detí obľúbené a žiadané, ale aj podľa dostupnosti OZ na domácom trhu. V budúcich rokoch môže byť novelou NV zoznam doplnený napríklad o uhorky, hrášok, šalát alebo stolové hrozno.

3. BEZPEČNOSŤ - KVALITATÍVNE PODMIENKY PRE ZABEZPEČOVANÉ OVOCIE A ZELENINU

Ovocie a zelenina v čerstvom stave pochádza z národnej produkcie alebo z dovozu v zmysle NK (ES) č. 288/2009:

- čerstvé OZ, plody zdravé bez zápachu alebo nežiaducich látok a pevných častí, ktoré spĺňajú podmienky všeobecnej normy alebo špecifickej normy pre kvalitu produktov³⁾;
- spracované OZ – spĺňa podmienky zákona o potravinách, Potravinového kódexu SR alebo príslušných predpisov EÚ⁴⁾ ;
- nepovolené výrobky z OZ - do škôl nesmú byť distribuované výrobky uvedené v prílohe I NK (ES) č. 288/2009 a to: s pridaným cukrom, tukom soľou a umelými sladidlami.

Podmienka: Ovocie a zelenina v čerstvom stave sa servíruje celé alebo olúpané a krájané na kocky a mesiačky, čo vykonávajú oprávnené osoby školských jedální. Môže byť zabalené do bezpečných a zdraviu neškodných obalov priamo u výrobcov.

4. LOKALIZÁCIA PROGRAMU

Program SFS sa realizuje podľa tejto stratégie **na celom území SR**, prihlasovanie škôl a aj dodávateľov ovocia a zeleniny do škôl je na dobrovoľnom základe. Žiadosti o zaradenie do programu a žiadosti o platbu sa podávajú na Pôdohospodársku platobnú agentúru.

Porcia pre vybrané druhy OZ je v prílohe 1 tejto stratégie. Denná porcia 200 g predstavuje napr. 1 jablko, 1 hrušku, 1 broskyňa, 3 - 4 marhule a pod., alebo 250 ml ak ide o ovocné a zeleninové šťavy. Druhy je možné postupne v priebehu realizácie programu rozšíriť. Druhy zeleniny je možné pred servírovaním olúpať alebo nakrájať. Zoznam uvedený v prílohe 1 bol odsúhlasený Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚVZ SR“). Dodávky môžu byť poskytované deťom počas školského roka. Frekvencia dodávok OZ bude upravená v zmluve medzi dodávateľom a školou.

5. OBDOBIE REALIZÁCIE PROGRAMU

Realizácia programu SFS podľa tejto stratégie je počas troch školských rokov, v období 2009 – 2012. Dodávky budú zabezpečované v rámci celého kalendárneho roka, so zohľadnením sezónnosti a dostupnosti domácej produkcie. Každá škola, ktorá sa zapojí do programu SFS by mala poskytnúť žiakom najmenej jedenkrát týždenne čerstvé OZ formou desiaty alebo na začiatku vyučovacej hodiny, napr. biológie. Žiak by mal dostať

---

³⁾ Napríklad čl. 2a nariadenia Komisie (ES) č. 1580/2007 z 21. decembra 2007, ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenia Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v sektore ovocia a zeleniny (Ú. v. ES L 350/1, 31.12.2007) v platnom znení

⁴⁾ Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov, výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 23.5.2005, č 2417/2005/100 „Ovocné šťavy a niektoré podobné výrobky určené na ľudskú spotrebu“

informácie o obsahu a výživovej hodnote daného druhu (minerálne látky, vitamíny, energia) a o konkrétnom priaznivom pôsobení na ľudský organizmus.

Počas mesačných dodávok by mal každý žiak okrem bežnej konzumácie OZ počas obeda (napr. príloha, šaláty, kompót) konzumovať najmenej 4 porcie OZ (napr. 1 x šťava, 2 x čerstvé ovocie, 1 x čerstvá zelenina). Nie je vylúčené dodávanie OZ viackrát týždenne.

6. ZARIADENIA PRE DISTRIBÚCIU A/ALEBO PRÍPRAVU PRODUKTOV DO ŠKÔL

V prípade, že sa do škôl zabezpečí OZ a bude potreba jeho preskladnenia môžu dodávatelia alebo školy na tento účel požiadať o podporu na zakúpenie chladiarenských zariadení, boxov, pohárov, táčok, zariadení pre dávkovanie ovocných štiav, zariadení pre vákuové balenie určené výlučne pre potreby podávania OZ v školách a pod.

Podľa NK (ES) č. 288/2009 článku 5 ods. 2 sú prostriedky na súvisiace náklady obmedzené do výšky 5 % pevne stanovenej sumy z celkových pridelených prostriedkov pre daný ČŠ. Táto suma je zvlášť vyčlenená z prostriedkov EÚ a uvedená v kapitole 10.

V rámci pevne stanovenej sumy sa financujú aj náklady na komunikáciu alebo **informačný plagát (tabuľa)**, ktorým škola oznamuje verejnosti, že sa zúčastňuje na Európskom programe podpory spotreby OZ v školách. Tieto činnosti môžu vykonávať fyzické alebo právnické osoby, ktoré uzatvoria zmluvu s uchádzačom o program SFS (škola, dodávateľ OZ). Požiadavku na preplatenie plagátu predkladá evidovaná škola alebo dodávateľ na PPA, podľa podmienok ustanovených v NV č. 341/2009 a v metodickom postupe PPA.

7. CIEĽOVÁ SKUPINA – DETI VO VEKU 3 – 15 ROKOV

Delenie cieľovej skupiny:

Primárna skupina - deti v materských školách, základných školách a školách so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Veková kategória - 3 – 5 rokov (bez realizácie hodnotenia výskytu nadhmotnosti a obezity, ale s realizáciou monitoringu dodávok, počtu školských zariadení, počtu detí a spotreby OZ);

Veková kategória - 6 – 15 rokov (s realizáciou hodnotenia výskytu nadhmotnosti, obezity a monitoringu dodávok, počtu školských zariadení, počtu detí a spotreby OZ).

Sekundárna skupina – pedagogickí zamestnanci škôl a školských zariadení;

- rodičia, zákonní zástupcovia detí a žiakov;
- miestne authority - predstavitelia samosprávy a zriaďovateľ škôl.

8. ZAPOJENIE PRÍSLUŠNÝCH ZÚČASTNENÝCH STRÁN

Národné programy, projekty a postupy prijaté pre splnenie cieľov SFS, plnenie výživovej politiky

Na úrovni MZ SR

- Národný program prevencie obezity;
- Program ozdravenia výživy obyvateľov SR;

- v zákone NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách (a jeho vykonávacích predpisoch - výnose MP SR a MZ SR č. 1187/2004 - 100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca označovanie potravín v platnom znení a výnose MP SR a MZ SR č. 16826/2007 - OL, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca požiadavky na potraviny na osobitné výživové účely a na výživové doplnky) - plne v súlade s EU legislatívou;
- V zákone NR SR č. 147/2001 Z. z. o reklame v znení neskorších predpisov;
- Vypracovanie hodnotiacich ukazovateľov a spracovanie údajov (prílohy 3 až 5);
- Odsúhlasenie zoznamu oprávnených výrobkov OZ – ÚVZ SR podľa čl. 3 ods. 2 druhý pododsek NK (ES) č. 288/2009.

Na úrovni MP SR

- Národná stratégia pre program školské ovocie, nariadenie vlády SR, gestor programu;
- Organizovanie a informovanie pestovateľov o programe SFS a podporiť ich pri zabezpečovaní ovocia a zeleniny;
- Administrovanie a monitorovanie programu SFS – podľa čl. 15 NK (ES) č. 288/2009;
- Spolupráca pri propagácii zdravej výživy prednostne pre dotknutú cieľovú skupinu detí (príprava podkladov pre sprievodné letáčky, ktoré budú sprevádzať OZ určené do škôl a budú obsahovať informácie o výživovej hodnote a prečo je potrebné konzumovať OZ);
- Všeobecná propagácia podľa nariadenia Rady (ES) č. 3/2008 – riešené ako samostatný projekt, ktorý predložia zväzy ovocinárov a zeleninárov;
- Kontroly vykonávané PPA alebo ŠVPS SR a realizácia platieb.

Na úrovni MŠ SR

- Preberanie dodávok, úprava pred servírovaním pre deti a realizácia školských desiat;
- Organizovanie a realizovanie platieb stanovenej čiastky za dodávku ovocia a zeleniny;
- Informovanie detí o význame OZ, ktoré sú predmetom konzumácie;
- Realizácia školení učiteľov, vzdelávanie, zapracovanie do vnútorných informačných dokumentov pre školy a Krajské školské úrady (ďalej len „KŠÚ“);
- Monitorovanie spotreby OZ podľa článku 12, ods. 1, 2 NK (ES) č. 288/2009;
- Možná sumarizácia výsledkov prostredníctvom KŠÚ a predkladanie informácii MP SR alebo PPA.

9. SPRIEVODNÉ OPATRENIA (PODĽA ČL. 3 ODS. 4 NK (ES) Č. 288/2009)

Sprievodné opatrenia **vypracujú a financujú ČŠ**, aby program dodávok OZ do škôl spolufinancovaný EÚ dosiahol požadovanú účinnosť a splnil sledované ciele. Ide o súbor opatrení, ktoré môžu mať propagačný, informačný, školiaci, náučný alebo hodnotiaci charakter.

Môžu sa realizovať na regionálnych resp. celonárodných úrovniach, môžu zohľadňovať vekovú kategóriu detí, ktorej sú určené.

Pri sprievodných opatreniach je dôležité zapojenie všetkých troch rezortov (školského, zdravotníckeho a pôdohospodárskeho) ich vzájomná spolupráca a komunikácia. Všetky uvedené koncepčné programy **prevencia obezity, výživová politika a program školské ovocie** by mali byť prepojené a navzájom sa dopĺňať v oblasti pôsobenia na deti, pričom môžu byť riešené na rezortoch nezávisle na sebe.

Pre program SFS v SR boli formulované sprievodné opatrenia uvedené písm. a) až c), ktoré budú v budúcich školských rokoch dopĺňané a konkretizované. V sprievodných

opatreniach sú zohľadnené aj návrhy rezortu školstva a zdravotníctva, ktoré budú financované samostatne príslušnými rezortmi. Sprievodné opatrenia, ktoré navrhuje rezort pôdohospodárstva, budú financované v rámci schválených limitov na rozpočtové roky 2010 až 2012 a budú každoročne aktualizované. Podľa čl. 16 ods. 1 NK (ES) č. 288/2009 je možné oddialiť vykonávanie sprievodných opatrení od nasledujúceho školského roka (2010/2011).

a) Na úrovni vzdelávania sú plánované nasledujúce sprievodné opatrenia:

- pri tvorbe a aktualizácii zásadných dokumentov rezortu školstva pre materské a základné školy a iné školské zariadenia (školské vzdelávacie a výchovné programy) zohľadniť v maximálnej miere otázky podpory zdravia a program školské ovocie;
- zapojiť vedenie škôl a učiteľov do vzdelávania o nových trendoch vo výžive, formou úpravy školských vzdelávacích programov s akcentom na regionálne potreby a požiadavky materských a základných škôl;
- podporu zdravia deklarovať prostredníctvom rozvojových projektov s finančnou podporou z rozpočtu rezortu školstva pod názvom „Zdravie v školách“ „Elektronizácia a revitalizácia zariadení školského stravovania a školských internátov“;
- tematiku výživy - „Dôležitosť konzumácie ovocia a zeleniny“ realizovať v materských a základných školách počas výchovy a vyučovania pedagógmi na základe odborných inštrukcií formou brožúr, internetových stránok, odborných textov;
- potrebné inštrukcie pre školské jedálne sprostredkovať napr. prostredníctvom KŠÚ, ktoré majú v územnej a zriaďovateľskej pôsobnosti školské jedálne.

b) Na úrovni pestovateľov a rezortu pôdohospodárstva:

- podieľať sa na tvorbe sprievodných opatrení pre lepšiu propagáciu OZ a zdravej výživy so zameraním na deti cieľovej skupiny uvedené v stratégii;
- poskytovať informácie o sezónnych produktoch OZ, vypestovaných konvenčne, integrovane alebo v ekologickej produkcii;
- informovať deti o týchto druhoch pestovania realizáciou návštev fariem;
- informovať deti prostredníctvom vzdelávacích materiálov, letáčikov vypracovaných ku každému druhu, ktorý sa práve konzumuje;
- pomoc pri realizovaní ochutnávok nových druhov, naučiť vnímať rozdiely chutí u rovnakého druhu;
- vykonať návštevy na školách, informovať deti o zdravých účinkoch OZ, zorganizovať rôzne súťaže napr. v kreslení, informovať riaditeľov a učiteľov;
- príprava internetovej stránky pre program SFS (návrh je v prílohe č. 6)

c) Na úrovni médií:

- televízia, reklamy, ranné informácie o dôležitosti výživy, významné a obľúbené osobnosti spolu s deťmi pri ochutnávke ovocných druhov;
- masmediálna kampaň v spolupráci so rezortom pôdohospodárstva a zdravotníctva;
- plagáty, hry, krátke filmy.

10. ROZPOČET - PREDPOKLADANÉ NÁKLADY NA FINANCOVANIE DODÁVOK

Podľa alokácie finančných prostriedkov uvedenej v prílohe II NK (ES) č. 288/2009 bolo SR priznaných na základe počtu detí vo vekovej kategórii 6 až 10 rokov:

73 % z EÚ = 1 276 500 €

27 % z SR = 473 000 € - doplatok z národných zdrojov

Celkové zdroje predstavujú sumu 1 749 500 €.

V každom ďalšom školskom roku bol kalkulovaný 10 % nárast - tabuľka 1.

Nevyčerpané finančné prostriedky ČŠ, ktoré program nerealizujú budú prerozdelené ostatným ČŠ. SR zvolilo formu rozšíriť dodávky na deti vo veku 3 až 15 rokov, oproti počtu detí na ktoré bola vypracovaná kalkulácia (príloha č. 2 stratégie), aby sa v prvom roku vyčerpal čo najvyšší alokovaný objem, predpokladá sa pomalšie a postupné zapájanie škôl, než sa program dostane do povedomia všetkých zúčastnených rezortov.

Položka - „národné zdroje SR“ môže byť v zmysle nariadení EÚ nahradená úplne alebo čiastočne súkromnými zdrojmi (rodič alebo pestovateľ) podľa rozhodnutia ČŠ.

Pevná suma tvorí 5 % z finančnej čiastky EÚ, podľa čl. 5 ods. 2 NK (ES) č. 288/2009 = cca 64 000 € a je určená na súvisiace náklady napr. na nákup, prenájom alebo lízing na zariadenia uvedené v kapitole 6 komunikáciu – napr. **Európsky informačný plagát**, ktorý umiestnia školy na viditeľnom mieste pred vstupom do budovy školy s textom podľa čl. 14 NK (ES) č. 288/2009 alebo na monitoring programu školské ovocie.

Návrh finančnej kalkulácie

K dispozícii pre dodávky – 1 276 500 € - EÚ + 473 000 € - národné zdroje, ktoré môžu byť nahradené čiastočne alebo úplne zo súkromných zdrojov nasledovne:

Tabuľka 1 - Predpokladané zdroje financovania pre 3 školské roky na dodávky OZ

Školský rok	Zdroje celkom			SR altern. 1		SR altern. 2		
	EÚ	Pevná suma	Národné zdroje SR	Rodičia	Štátny rozpočet	Rodičia	Pestovatelia	Štátny rozpočet
2009/2010	1,276	0,064	0,473	0,473	-	0,473	-	-
2010/2011	1,4036	0,0704	0,5203	0,2607	0,2607	0,220	0,220	0,0803
2011/2012	1,54396	0,0774	0,57233	0,287	0,287	0,242	0,242	0,08833

* zvýšenie v 2. a 3. školskom roku o 10 %

Alternatíva 1 - čiastočná náhrada národných zdrojov (27 %) privátnym sektorom
rodičia - 260 000 € - 13,5 % (1/2)
národné zdroje – 260 000 € - 13,5 % (1/2) od školského roka 2010/2011

Alternatíva 2 – čiastočná náhrada národných zdrojov (27 %) privátnym sektorom –
rodičia - 220 000 € - 10 % (1/3)
pestovateľ - 220 000 € - 10 % (1/3)

národné zdroje - 80 000 € (trhovo - orientované výdavky) – 7 % (1/3), od školského roka 2010/2011

Alternatíva 3 - úplná náhrada národných zdrojov (27 %) privátnym sektorom
rodičia - 473 000 €

Alternatíva 4 - spolufinancovanie len z národných zdrojov (27 %)
SR - 473 000 €

SR zvolila v prvom školskom roku 2009/2010 alternatívu 3, teda dodávky budú financované z 2/3 EÚ a 1/3 zo súkromných zdrojov (rodičia/žiaci), vzhľadom na skutočnosť, pre rok 2009 nebol program zaradený do schválených limitov kapitoly poľnohospodárstvo.

Súvisiace náklady na zariadenia a Európsky informačný plagát budú spolufinancované z EÚ a národných zdrojov od roku 2010.

Pre lepšie uplatňovanie a rozširovanie programu na viaceré školy bude vhodnejšia alternatíva č. 1 (spolufinancovanie EÚ/SR/súkromné zdroje), teda doplní sa príspevok aj zo štátneho rozpočtu, s ktorým sa uvažuje v nasledujúcich školských rokoch.

11. METODIKA POSTUPU REALIZOVANIA PROGRAMU SFS

Dodávky:

- Žiadosti o zaradenie do programu sa budú podávať na PPA na základe výzvy, podľa vzoru žiadosti, ktoré vystaví na svojej internetovej stránke PPA. Výzva bude vystavená v mesiacoch júl - august 2009, predkladanie žiadostí je možné realizovať celý rok;
- Schvaľovanie uchádzačov o zabezpečenie OZ bude vykonávať PPA. Uchádzačom o zabezpečenie OZ môže byť dodávateľ OZ (individuálny pestovateľ, organizácie výrobcov OZ, iný dodávateľ alebo držiteľ OZ, ktorý je registrovaný v SR, vykonáva distribúciu a uvádza OZ do obehu). Škola alebo zriaďovateľ školy, pokiaľ sa bude uchádzať o platbu na súvisiace náklady. Všetci dodávatelia OZ musia byť evidovaní v databáze, ktorú vedie Štátna veterinárna a potravinová správa SR (ďalej len „ŠVPS“) podľa zákona o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami alebo zákona o potravinách⁵⁾;
- Evidenciu oprávnených škôl a školských zariadení (materské školy, základné školy a iné školské zariadenia⁶⁾) bude vykonávať PPA na základe predložených žiadostí dodávateľov o zaradenie do SFS alebo žiadostí škôl – uchádzačov o program SFS;
- Zoznam uchádzačov o zabezpečenie OZ sumarizuje a vystaví na internetovú stránku PPA – september 2009. Zoznam sa môže v priebehu realizácie SFS dopĺňať a aktualizovať;
- Schválený uchádzač a škola alebo zriaďovateľ školy spisuje zmluvu o zabezpečení OZ do škôl;

⁵⁾ Napríklad zákon č. 491/2001 Z. z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami, zákon č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov a nariadenia Komisie (ES) č. 1580/2007.

⁶⁾ zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

- Realizácia dodávok do škôl na základe zmluvy sa vykoná počas celého školského roka a žiadosti o platby sa podávajú vždy na konci nasledujúceho mesiaca, ale najneskôr posledný deň tretieho mesiaca nasledujúceho po časových obdobiach:
  - od 1.septembra do 31. decembra,
  - od 1. januára do 31. marca,
  - od 1. apríla do 30. júna,
- Popis distribúcie do škôl - je prílohou žiadosti uchádzača o SFS (napr. distribúciu vykonáva pestovateľ alebo je organizovaná a dodávaná prostredníctvom zriaďovateľa škôl alebo organizácie výrobcov, ktorá dodáva OZ v zastúpení viacerých pestovateľov a pre viacero škôl alebo prostredníctvom iných schválených spoločností alebo prostredníctvom automatov, ktoré dodal .....výrobca a pod.). Popis distribúcie uvedie každý uchádzač o zaradenie do programu SFS v súlade s NV č. 341/2009;
- Preberanie dodávok OZ prostredníctvom zamestnancov zariadení školského stravovania, umývanie, porciovanie (ak si to bude druh OZ vyžadovať);
- Realizovanie platieb stanovenej čiastky spôsobom, ktorý upravuje zmluva;
- Realizovanie školských ovocných/zeleninových desiat;
- Škola vedie osobitnú evidenciu, ak je OZ podávané spolu s obedom;
- Zmluva o dodávkach je prílohou k žiadosti o platbu, ktorú predkladá schválený uchádzač na PPA v súlade s NV č. 341/2009 a predpismi EÚ;
- K žiadosti o platbu, ktorú predloží schválený dodávateľ priloží aj účtovné doklady, napr. súpis faktúr o skutočne dodaných množstvách OZ do škôl, spolu so súpisom škôl, kde realizoval dodávky v súlade s NV č. 341/2009 a predpisom EÚ;
- Škola vystaví hlásenie o spotrebe OZ za obdobie, na ktoré sa vzťahuje žiadosť o platbu (predloha podľa metodického postupu PPA);
- Zasielanie informácie o vykonaní dodávky (zatiaľ prostredníctvom schválených uchádzačov) na PPA. Realizáciu platieb vykoná PPA do 3 mesiacov od podania kompletnej žiadosti a po vykonaní nevyhnutných kontrol.

Zmluva medzi školou a dodávateľom obsahuje:

- záväzok o dodávke;
- druh ovocia/zeleniny, spracované OZ, požiadavky na kvalitu, balenie
- plánované množstvo OZ v kg vypočítané podľa počtu detí;
- popis spôsobu distribúcie, poprípade skladovanie;
- časové obdobie dodávky podľa NV č. 341/2009 a frekvencia dodávok (konkrétny deň 1,2 -5 x týždenne);
- záväzok školy o prevzatí, kto je oprávnená osoba v škole na prevzatie dodávky;
- cena OZ (vrátane DPH), z toho dopravné náklady a náklady na distribúciu, náklady na balenie, ak bol použitý obal špeciálne určený pre deti, voľné uložené, iné....);
- iné súvisiace náklady, ak ide o zabezpečenie zariadení, komunikácie;
- forma úhrady, termíny.

Forma spolupráce so školami: zabezpečenie dodávok OZ;
 zabezpečenie zariadení (chladničky, boxy, tácky a iné aktivity....);
 zabezpečenie propagačných materiálov;
 zabezpečenie informačného plagátu podľa čl. 14 NK (ES) č. 288/2009;

zabezpečenie komunikácie, informačná sieť;
zabezpečenie monitorovania v prípade, že toto vykonáva
uznaná fyzická alebo právnická osoba;
zabezpečenie hodnotenia programu (napr. spolupráca so
zriaďovateľmi škôl (KŠÚ).

Doklady k žiadosti o zabezpečenie OZ:

- a) Charakteristika druhov OZ, informácie o kvalite a nutričnej hodnote ovocia a zeleniny, informácie o dodávateľovi, o pestovateľovi alebo pôvode OZ;
- b) Informácie o spôsobe distribúcie OZ, vrátane skladovania;
- c) Doklad o prevádzkovaní poľnohospodárskej činnosti, výroby, balenia úpravy alebo distribúcie OZ - výpis z obchodného registra⁷⁾ (originál alebo úradne osvedčená kópia) alebo osvedčenie o zápise do evidencie súkromne hospodáriacich roľníkov (originál alebo osvedčená kópia);
- d) Doklad o evidencii v registri podnikateľov s OZ⁸⁾, ktorý vydá ŠVPS SR ;
- e) Zoznam škôl;
- f) Doklad o tom, ktorú školu zabezpečuje žiadateľ ovocím a zeleninou, ak ide o organizáciu, ktorá zabezpečuje aktivity súvisiace so SFS v zastúpení viacerých škôl (dokladom môže byť: zmluva o budúcej zmluve, písomný záväzok školy o prevzatí a zabezpečení OZ pre deti, čestné vyhlásenie a pod.).

Doklady k žiadosti o pomoc:

- a) Zoznam druhov OZ dodané za príslušné obdobie, zoznam škôl, počet žiakov, adresy škôl, prehlásenia;
- b) Cena a množstvo dodaného výrobku;
- c) Kópia zmluvy;
- d) Účtovné doklady o zabezpečení OZ; napr. súpis faktúr, výpis z účtu a pod.;
- e) Účtovné doklady o nákladoch na distribúciu a dopravu, ak sú fakturované osobitne.

Spôsob komunikácie a zaslanie informácie na PPA :

- mailom alebo faxom v prípade dodávok OZ do škôl (najnutnejšie údaje musia byť totožné s údajmi v zmluve - množstvá, cena, čas a termín dodávky, názov školy, ktorá dodávku prevzala) a následné doručenie poštou;
- poštou;
- osobne cez podateľňu na PPA Bratislava.

Dodávky môžu byť realizované až po schválení žiadostí o zabezpečovanie OZ a schválení uchádzačov na PPA (podľa § 3 NV č. 341/2009).

12. KONTROLY

Podrobnosti o výkone kontroly administratívnej a kontroly na mieste vypracuje PPA v metodickom postupe v súlade s čl. 13 NK (ES) č. 288/2009.

⁷⁾ § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka

⁸⁾ § 10 ods. 15 písm. e) zákona č. 491/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov

13. MONITOROVANIE

Čl. 12 ods. 1 NK (ES) č. 288/2009 ustanovuje, aby členské štáty každoročne monitorovali vykonávanie svojho programu podpory konzumácie OZ v školách. Pri monitorovaní sa čerpá z údajov vyplývajúcich z povinností týkajúcich sa hospodárenia a kontroly vrátane tých, ktoré sa uvádzajú v článkoch 10 a 11 NK (ES) č. 288/2009, ktoré bude zabezpečovať PPA.

Všetky dotknuté rezorty budú vykonávať monitorovanie na svojej úrovni a predkladať informácie na MP SR, na základe vyzvania.

Uplatňovanie SFS, kvantitatívne ukazovatele budú monitorované prostredníctvom údajov zo škôl a prostredníctvom dodávateľov.

ÚVZ SR - bude monitorovať spotrebu OZ, zdravotné uvedomenie, fyzickú aktivitu a zdravý životný štýl na základe dotazníka a vstupných a výstupných údajov od detí a rodičov.

13.1 Kvantitatívne ukazovatele

1. zúčastnené školy, deti (počet, % z celku);
2. cieľová skupina (podľa veku a ročníkov);

13.2 Kvalitatívne ukazovatele

Monitorovacie indikátory (ÚVZ SR)

- BMI;
- Fyzická aktivita;
- Stravovanie počas detstva;
- Frekvencia konzumácie OZ.

14. HODNOTENIE (PODĽA ČL. 12 ODS. 2 NK (ES) Č. 288/2009)

Prvé hodnotenie indikátorov sa vykoná do 29. februára 2012, každý rezort za svoju oblasť. Stratégia uvádza niektoré hodnotiace kritéria, ktoré boli vypracované podľa usmernenia EK č. dokumentu...../2009 (v súčasnosti sa pripravuje na úrovni EK). Celkové hodnotenie bude spracované podľa predlohy, ktorú ČŠ zašle EK.

14.1 Hlavné kritéria hodnotenia

Pre hodnotenie programu školské ovocie sú relevantné nasledujúce údaje:

1. Aký typ škôl sa programu zúčastní a z akého dôvodu?
2. Zvyšuje priebeh programu spotrebu ovocia a zeleniny medzi deťmi?
3. Má priebeh programu vplyv na stravovanie u detí?
4. Zvyšuje poskytovanie ovocia a zeleniny v rámci programu „Školské ovocie“ (s dopravnými opatreniami) spotrebu ovocia a zeleniny medzi rodičmi a deťmi?
5. Má priebeh programu vplyv na obezitu u detí?
6. Je výsledkom v priebehu programu lepšie zdravotné uvedomenie (vrátane zvýšenej fyzickej aktivity)?

14.2 Navrhované modely

Pri hodnotení programu SFS sú využiteľné rôzne modely. Riadia sa rôznymi metodikami a sledujú rôzne ciele. Zahrňujú okrem iného:

- monitorovanie konzumácie ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia, fyzickej aktivity a zdravého životného štýlu: vstupné – výstupné údaje od detí a rodičov (Príloha č. 4 - stratégie);
- hodnotenie procesu: zúčastnené osoby (rodičov, školy, učiteľov atď. ...), vnímanie širokej verejnosti, osвета (rozhovory, dotazníky).

Tieto úvahy sú výsledkom pokračujúcej práce so skupinou odborníkov pre:

- hodnotenie od členov pracovnej skupiny;
- hodnotenie a analýza programu;
- ocenenie efektivity (zapojenie škôl, spotreba a dodávky ovocia a zeleniny), implementácie programu SFS;
- odporúčanie – vyzdvihnúť zmeny a použiť ich na vzdelávanie (feedback rodičom).

PREDPISY

Nariadenie Rady (ES) č. 13/2009 z 18. decembra 2008, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 1290/2005 o financovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a (ES) č. 1234/2007 o vytvorení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov a o osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky (nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov) s cieľom vytvoriť program podpory konzumácie ovocia a zeleniny v školách (Ú. v. EÚ L 5, 9.1.2009);

Nariadenia Komisie (ES) č. 288/2009, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o pomoc Spoločenstva pri poskytovaní ovocia, zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny a výrobkov z banánov deťom vo vzdelávacích zariadeniach v rámci programu podpory konzumácie ovocia v školách (Ú. v. EÚ L 94, 8.4.2009);

Nariadenie Rady (ES) č. 1234/2007 z 22. októbra 2007 o vytvorení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov a osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky (nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov) (Ú. v. EÚ L 299, 16.11.2007), v znení nariadenia (ES) č. 13/2009 z 18. decembra 2008 (Ú. v. EÚ L 5, 9.1.2009);

Nariadenie vlády SR č. 341/2009, o poskytovaní pomoci na podporu spotreby ovocia a zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny pre deti a žiakov v školách;

Metodický postup pre žiadateľov o poskytnutie pomoci na zabezpečenie dodávok ovocia, zeleniny a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školách v rámci programu „Školské ovocie“ pre školský rok 2009/2010.

P r í l o h y

Zoznam výrobkov ovocia a zeleniny, najvyššia podporovaná cena a množstvo na 1 dieťa

Por. číslo	Dodávaný druh/výrobok	Množstvo jednej porcie na žiaka (gram, l)	Najvyššia cena €	Navrhovaná frekvencia dodávok (mesiac)
1	jablko	200	0,94/kg	IX. – II.
2	hruška	200	1,04/kg	IX. – II.
3	broskyňa	200	1,13/kg	VIII.-IX.
4	marhuľa	200	1,13/kg	VI.- VII.
5	slivka	200	1,06/kg	VII. – IX.
6	čerešňa	200	1,25/kg	VI.
7	rajčina	200	1,06/kg	IV.–VI.; IX.–XI.
8	paprika	200	1,06/kg	IV.–VI.; IX.–XI.
9	red'kovka	200	0,44/kg	IV.–VI.; IX.–XI.
10	mrkva	200	0,94/kg	celoročne
11	kaleráb	200	0,44/kg	celoročne
12	šťava mrkvová	0,25 l*	3,0/l	celoročne
13	šťava mrkvovo-jablková	0,25 l*	3,0/l	celoročne
14	šťava jablková	0,25 l*	2,8/l	celoročne

Najvyššia úhrada z EÚ 73 %, najvyššia úhrada 27 % je v prílohe 1 NV č. ..../2009

* obal Tetrapak alebo Elopak

Počet detí v SR podľa štatistickej ročenky Ústavu informácií a prognóz školstva - UIPS¹⁾ - 2007:

materské školy: 140 000

základné školy: 480 000

Suma: 620 000

V prvom roku predpokladáme, že sa zaradí do programu aspoň 30 % z celkového počtu = **200 000** detí. Ročný strop pre 1 dieťa by bol cca 6 €.

Výpočet pre jablká (5 ks/1kg; 5000 ks/1 tona; 1 dieťa - 1 jablko = 200 000 ks; denná spotreba 42 ton; frekvencia 1x v týždni x 24 týždňov (dodávky počas 6 mesiacov) = 1 008 ton jablák

Celkové náklady na jablká = 947 520 € = 78 % z celkových kalkulovaných zdrojov pre SR pre program školské ovocie.

¹⁾ <http://www.uips.sk/statistiky/statisticka-rocenka>

Príloha II nariadenia Komisie (ES) č. 288/2009

Indikatívna alokácia financií Európskej únie pre členské štáty

Členský štát	Kofinancovanie EÚ v %	Deti 6-10 abs. čísla	€
Austria	50	439.035	1.320.400
Belgium	50	592.936	1.782.500
Bulgaria	75	320.634	1.446.100
Cyprus	50	49.723	175.000
Czech Republic	73	454.532	1.988.100
Denmark	50	343.807	1.034.000
Estonia	75	62.570	282.400
Finland	50	299.866	901.200
France	51	3.838.940	11.778.700
Germany	52	3.972.476	12.488.300
Greece	59	521.233	1.861.300
Hungary	69	503.542	2.077.900
Ireland	50	282.388	849.300
Italy	58	2.710.492	9.521.200
Latvia	75	99.689	450.100
Lithuania	75	191.033	861.300
Luxembourg	50	29.277	175.000
Malta	75	24.355	175.000
Netherlands	50	985.163	2.962.100
Poland	75	2.044.899	9.222.800
Portugal	68	539.685	2.199.600
Romania	75	1.107.350	4.994.100
<u>Slovakia</u>	<u>73</u>	<u>290.990</u>	<u>1.276.500</u>
Slovenia	75	93.042	419.200
Spain	59	2.006.143	7.161.900
Sweden	50	481.389	1.447.100
UK	51	3.635.300	11.148.900
	%	deti	€
EU 27	58	25.920.489	90.000.000

Hodnotenie – základné prvky hodnotenia zamerané na školy (MŠ SR, KŠÚ), rodičov, deti od 3 do 15 rokov (ÚVZ SR), budú hodnotené v Slovenskej republike. Tieto informácie vychádzajú z odbornej literatúry a slúžia iba k informačným účelom.

Školy, MŠ SR, KŠÚ

Rodičia (ÚVZ SR) – (Príloha 4)

Základné údaje:

- socioekonomické údaje

Potraviny

- stravovanie v škole, doma, príprava desiat, nepriamy program o množstve ovocia a zeleniny prineseného z domu;
- frekvencia konzumácie ovocia a zeleniny u detí (počet porcií/deň, týždeň, mesiac);
- forma konzumácie (čerstvé, upravené, spracované, šťava).

Poznatky

- aká je frekvencia konzumácie;
- dostupnosť ovocia a zeleniny doma, v škole.

Deti (ÚVZ SR) – (Príloha 5)

Základné údaje:

- osobné údaje

Potraviny

- stravovanie v škole, doma;
- frekvencia konzumácie ovocia a zeleniny u detí;
- forma konzumácie (čerstvé, upravené, spracované, šťava).

Poznatky

- dôvody konzumácie ovocia a zeleniny;
- vlastný názor na to, čo je zdravý životný štýl.

Ako často a koľko hodín sa podľa Vašich informácií Vaše dieťa venuje fyzickej aktivite v škole počas týždňa? (zakrúžkujte počet hodín a frekvenciu za týždeň)

Frekvencia

- a, každý deň
- b, 4 až 6 krát za týždeň
- c, 2 až 3 krát za týždeň
- d, raz za týždeň

Počet hodín

- a, 0 hodín
- b, 1-3 hodiny
- c, 4-5 hodín
- d, 8 a viac hodín

8. Ako často sa venuje Vaše dieťa fyzickej aktivite vo svojom voľnom čase?

- a, každý deň
- b, 4 až 6 krát za týždeň
- c, 2 až 3 krát za týždeň
- d, raz za týždeň
- e, raz za mesiac
- f, menej ako raz za mesiac
- g, nikdy

9. Koľko hodín týždenne sa Vaše dieťa venuje fyzickej aktivite vo svojom voľnom čase?

- a, vôbec
- b, približne 30 minút
- c, približne hodinu
- d, približne 2 až 3 hodiny
- e, približne 4 až 6 hodín
- f, približne 7 hodín a viac

ČASŤ B

Životný štýl

10. Podľa Vášho úsudku stravuje sa Vaše dieťa zdravo?

- a, áno
- b, zväčša áno
- c, zväčša nie
- d, nie
- e, neviem

11. Raňajkuje Vaše dieťa?

- a, áno
- b, nie

12. Pripravujete svojmu dieťaťu desiatu?

- a, áno
- b, nie

13. Ak pripravujete svojmu dieťaťu desiatu, uved'te, ktoré potraviny uprednostňujete?

.....
.....

14. Ako často konzumuje Vaše dieťa ovocie/zeleninu?**Ovocie**

- a, 3 a viac krát denne
- b, 1 až 2 krát denne
- c, 3 a viac krát týždenne
- d, 1 až 2 krát týždenne
- e, nekonzumuje vôbec

Zeleninu

- a, 3 a viac krát denne
- b, 1 až 2 krát denne
- c, 3 a viac krát týždenne
- d, 1 až 2 krát týždenne
- e, nekonzumuje vôbec

15. Uved'te, aký druh zeleniny a ovocia konzumuje Vaše dieťa najčastejšie?

Ovocie: .....

Zeleninu: .....

16. V akej forme Vaše dieťa uprednostňuje konzumáciu ovocia a zeleniny?

- a, čerstvé
- b, varené
- c, dusené
- d, pečené
- e, vo forme štiav
- f, iné (uved'te).....

17. Uved'te frekvenciu konzumácie vybraných druhov ovocia a zeleniny u Vášho dieťaťa: (označte x)

Druh ovocia/zeleniny	4 a viac krát do týždňa	2 až 3 krát do týždňa	1 až 2 krát do týždňa	Nekonzumujem vôbec
jablko				
hruška				
broskyňa				
marhuľa				
slivka				
čerešňa				
rajčina				
paprika				
red'kovka				
kaleráb				
mrkva				
šťava mrkvová				
šťava mrkvovo-jablková				
šťava jablková				

ČASŤ C

Rodičia

18. Zorad'te podľa poradia dôležitosti uvedené možnosti, ktoré podľa Vášho názoru najviac podporujú vznik obezity? (1 – najviac podporuje, 12 – najmenej podporuje)

- A) konzumácia malého množstva ovocia a zeleniny
- B) konzumácia živočíšnych tukov
- C) pobyt v zafajčených priestoroch
- D) konzumácia rastlinných tukov
- E) nadmerná konzumácia alkoholických nápojov
- F) stres, konflikty, duševné napätie
- G) sedavé zamestnanie, málo pohybu
- H) konzumácia malého množstva celozrnného chleba, pečiva
- I) pravidelné fajčenie
- J) nadmerné solenie
- K) nadmerné sladenie a konzumácia sladkosti
- L) iné (uved'te).....

19. Uved'te, ktoré z nasledujúcich možností ste vo svojom živote zmenili za posledný rok zo zdravotných dôvodov? (je možné označiť viac možností)

- A) Jem menej tuku
- B) Jem viac zeleniny
- C) Jem viac ovocia
- D) Menej sladím
- E) Menej solím
- F) Dodržiaval som redukčnú diétu
- G) Pijem menej alkoholu
- H) Mám viac pohybovej aktivity
- I) Prestal som fajčiť

20. Ako často Vy sám konzumujete ovocie/zeleninu?

Ovocie

- A) 3 a viac krát denne
- B) 1 až 2 krát denne
- C) 3 a viac krát týždenne
- D) 1 až 2 krát týždenne
- E) nekonzumuje vôbec

Zeleninu

- A) 3 a viac krát denne
- B) 1 až 2 krát denne
- C) 3 a viac krát týždenne
- D) 1 až 2 krát týždenne
- E) nekonzumuje vôbec

21. V akej forme uprednostňujete Vy ako rodič konzumáciu ovocia/zeleniny?

- A) čerstvú
- B) varenú
- C) dusenú
- D) pečenú
- E) vo forme štiav
- F) iné (uved'te).....

22. Uved'te Vašu osobnú frekvenciu konzumácie vybraných druhov ovocie a zeleniny:
(označte x)

Druh ovocia/zeleniny	4 a viac krát do týždňa	2 až 3 krát do týždňa	1 až 2 krát do týždňa	Nekonzumujem vôbec
jablko				
hruška				
broskyňa				
marhuľa				
slivka				
čerešňa				
rajčina				
paprika				
red'kovka				
kaleráb				
mrkva				
šťava mrkvová				
šťava mrkvovo-jablková				
šťava jablková				

23. Čo si myslíte, koľko porcií ovocia a zeleniny (1 porciu zodpovedá napr.: 1 jablko; hrst' čerešní; hrst' hrachu a pod.) by sa malo jesť denne?

- A) 1 porcia
- B) 2 až 3 porcie
- C) 4 až 5 porcií
- D) 6 a viac porcií

24. Ako často nakupujete ovocie a zeleninu?

- A) 1 - 2 krát do týždňa
- B) 3 - 5 krát do týždňa
- C) každý deň
- D) nenakupujem vôbec

25. Odkiaľ získavate ovocie a zeleninu?

- A) z obchodu
- B) dopestujem si
- C) od príbuzných
- D) iné uved'te .....

26. Vaše vzdelanie je:

- A) základné
- B) stredné
- C) stredné s maturitou
- D) vysokoškolské I. stupeň
- E) vysokoškolské II. stupeň

27. Aký je Váš rodinný stav?

- A) slobodný/á
- B) ženatý, vydatá / druh, družka
- C) rozvedený/á
- D) vdovec/vdova

28. Koľko detí do 18 rokov veku žije vo Vašej domácnosti?

.....počet detí

29. Uveďte, ktoré z uvedených možností Vás charakterizuje:

- A) som zamestnaný/á
- B) som nezamestnaný/á
- C) som na dôchodku
- D) som samostatne zárobkovo činný/á
- E) som na materskej/rodičovskej dovolenke
- F) iné, uveďte .....

30. Aké sú Vaše očakávania od „Programu ovocie a zelenina do škôl ?“

(vyplnia iba rodičia, ktorých dieťa je v škole zapojené do uvedeného programu)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ďakujeme Vám za spoluprácu!

Tézy pre prácu s deťmi:

V spolupráci s RÚVZ v SR, MŠ SR a s pedagógmi na školách (škôlkach) v ročníku od 1.-9. ZŠ (diskutovať so žiakmi o indikátoroch, ktoré povzbudia deti k aktivitám a k zdravému životnému štýlu), ktoré budú zapojené do programu „Školské ovocie“ by sa monitorovanie u detí mohlo realizovať nasledovne:

- Hodnotenie zdravotného uvedomenia a zdravého životného štýlu: vstupné – výstupné údaje, vnímanie zdravia očami detí, napr. formou kresieb, plagátov, básničiek, príbehov.
Vstupné a výstupné údaje a ich porovnanie na témy:
  1. Čo si deti predstavujú pod pojmom zdravé stravovacie návyky?
  2. Prečo je dôležité zdravo sa stravovať?
  3. Aké sú bariéry pre zdravé stravovanie?
  4. Čo by poradili svojim rodičom a spolužiakom ako sa zdravo stravovať?
  5. Či sa venujú fyzickej aktivite aj po škole?
- Súťaž s témou ovocie/zelenina, napr. najzaujímavejšia kresba o ovocí /zelenine, fotky, kresby, pohovor s deťmi – propagačné materiály, výzdoba triedy s ovocím a zeleninou - plagátmi, básničky, príbehy na danú tému a pod.